

ж концепції відображає розвиток процесу навчання студентів економічного університету. Такий підхід дозволяє виробити рекомендації активізації навчального процесу на основі впровадження інноваційних технологій, зокрема інформаційних. Перебудова освітньої діяльності на компетентісних засадах потребує встановлення міждисциплінарного зв'язку навчальних курсів з метою обґрунтування цивілізаційної парадигми суспільного розвитку. Це стосується як дисциплін, що вивчаються на кафедрі філософії (філософія, логіка, релігієзнавство, культурологія), так і іншими, наприклад, з «Історією економіки та економічної думки».

О. В. Аксьонова, канд. екон. наук, доц.,
кафедра педагогіки та психології

МІЖПРЕДМЕТНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

1. Якщо ми мріємо про європейський рівень економічної освіти, нас повинні цікавити не тільки організаційні форми контролю та оцінювання знань, а й система розвитку креативності економічного мислення наших студентів, їх готовності до змін та формування лідерських якостей у процесі професійної економічної підготовки.

Екологічний закон навчання стверджує, що вид може вижити лише в тому разі, якщо швидкість його навчання дорівнює або більше швидкості зміни зовнішнього середовища.

Том Пітерс, фахівець в області менеджменту, пише: «Сьогодні дев'ять з десяти рішень невірні вже тому, що вони прийняті дуже пізно». А відомий стратег конкурентної боротьби Майкл Портер уточнює: «Той, хто сьогодні бездіє, завтра повинен буде змиритися зі змінами, які почали інші».

2. Творчість та інновації стали важливим фактором успіху підприємства в конкурентній боротьбі. Характерно, що в українському лексиконі з'явився новий термін «хедхантинг». Це коли компанії наймають рекрутерів для того, щоб переманювати самих розумних і талановитих співробітників у конкурента.

Головна перевага креативних лідерів полягає в тому, що вони можуть здійснювати зміни, бачать майбутні можливості. Вони вміють створювати інноваційне середовище і ефективно співпрацювати в команді.

Крім цього, в модель ефективного лідера входять такі здібності, як знати, що треба робити на наступному етапі; розуміти значущість цих дій; знати, як знайти відповідні ресурси для виконання конкретної задачі; а головне — досягати поставленої мети в запланований строк. При цьому планування роботи — 80 % мислення, 20 % — документування і 100 % — виконання.

Китайська ідеограма, яка позначає кризу, складається з двох ієрогліфів, що означають «небезпеку» і «можливості». Без хороших лідерів майбутнє підтверджено небезпеці.

3. Зрозуміло, що міжпредметну модель розвитку креативності економічного мислення не можна створити ні однією людиною, ні однією кафедрою.

На кафедрах КНЕУ працює багато викладачів, які займаються розвитком творчого підходу до підготовки компетентних фахівців, що сприяє самовдосконаленню студентів і розвитку їх науково-дослідницьких навичок. Я впевнена, що нам всім треба об'єднуватись для створення такого освітнього середовища в КНЕУ, в якому б новаторство стало важливою частиною повсякденного навчання.

Аналіз виступів викладачів на конференції 2007 р. дозволяє зробити висновок, що для розвитку креативності економічного мислення студентів КНЕУ необхідні нові, більш гнучкі системи фахових міжпредметних творчих завдань і навчально-дослідницьких проектів різного рівня складності і фахової підготовки, а також оволодіння і студентами, і викладачами сучасними методами розвитку креативності мислення.

4. Для створення моделі креативного і ефективного лідера в сучасному і майбутньому бізнесі нам необхідно з'ясувати такі питання:

- Як працюють креативні лідери і яка корпоративна культура для них потрібна?
- Що відрізняє ефективних лідерів?
- Які зміни необхідно здійснювати в підготовці наших студентів, щоб випускники КНЕУ відповідали моделі лідерів як творців майбутнього?

Суттєвою проблемою є також аналіз особливостей роботи з талановитими студентами. Тут потрібно з'ясувати:

- Як виявляти талановитих і обдарованих студентів?
- Які форми навчальної роботи їм більше підходять?
- Як керувати талановитими студентами і які стилі командної роботи їм запропоновувати?
- І взагалі: «Що таке талант менеджера?»

5. Повинні бути створені всі умови для реалізації студентами їх творчих здібностей. Наші студенти повинні знати, що креативні здібності має кожний з них, треба тільки правильно обрати поле власної креативної діяльності.

Для цього можна використати (і ми її використовуємо в курсі МВЕД) методика визначення профілю креативного потенціалу за Аланом Роу.

В плані створення кращого простору для творчості студентів можна в завдання студентських конференцій включати конкурс на кращу «бізнес-ідею» і проводити конкурси на кращий проект «Студентський бізнес-план». Такі плани можна використовувати з різних аспектів: сфері послуг, виробництва, сільського господарства, фінансів, туризму, соціально-культурної та екологічної сфери.

Для оцінювання навчально-дослідницьких проектів нами розроблені спеціальні критерії оцінювання. Для оцінки і підтримування проектів можна запрошувати аспірантів, учених, бізнесменів (можна родичів), представників міської адміністрації, випускників КНЕУ.

При захисті міжпредметних проектів учасники конкурсу могли б отримувати від фахівців поради з доопрацювання проектів і адаптації їх до реалій місцевих проблем і т. п.

Має сенс проаналізувати цікавий досвід Томського університету систем управління і радіоелектроніки, в якому обдаровані студенти займаються по системі групового проектного навчання підприємців наукоємного бізнесу. Групове проектне навчання має своєю метою занурити студента в атмосферу майбутньої власної підприємницької справи.

6. Модель системи креативних завдань з розвитку економічного мислення студентів КНЕУ повинно постійно вдосконалюватися. Варіант такої моделі був представлений нами в першому міжпредметному посібнику з курсу: «Методика викладання економічних дисциплін». В запропонованій моделі ми об'єднали апробовані нами на практиці кращі методики розвитку креативного мислення в «Інтенсивний тренінг-курс з розвитку творчого мислення для викладачів і студентів».

Система розвитку креативності економічного мислення студентів КНЕУ повинна, з нашої точки зору, мати чітко продуману послідовність основних етапів її реалізації.

Пропонуються такі етапи:

1. Виявлення профілю креативності абітурієнтів.
2. Проведення тренінгових занять з студентами перших курсів по темі: «Як навчитись ефективно вчитись?»

3. На другому курсі має сенс вивчати психологічні основи розвитку особистості студентів і адаптації їх до роботи в малих групах.

4. Вивчення сучасних методик розвитку креативності економічного мислення можна проводити в формі тренінгових занять на третьому курсі.

5. На четвертому курсі має сенс вивчати методики виконання міжпредметних проектів і створення «Банку міжпредметних ситуацій».

6. В магістратурі необхідно проводити інтенсивний тренінг-курс і виконання науково-дослідницьких проектів і дипломних робіт.

7. Після захисту магістерських робіт важливо знову проводити діагностику сформованості практичного інтелекту і профіля креативності економічного мислення випускників КНЕУ для проведення аналітичної роботи.

Література

1. *Аксьонова О. В.* Методика викладання економічних дисциплін: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2006. — С. 643—652.

2. *Аксьонова О. В., Булавина О. А.* Методичні рекомендації до виконання колективних науково-методичних курсових проектів з «Методики викладання економіки» для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання». — К.: КНЕУ, 2006. — С. 36.

3. «Болонская конвенция оставляет возможность для маневра». — Поиск. № 44 (2 ноября). — 2007.

*Ю. М. Андреева, асист.,
кафедра правового регулювання економіки,
юридичний факультет, керівник юридичної клініки
«Соціальна справедливість»*

МІСЦЕ І РОЛЬ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ У СИСТЕМІ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КНЕУ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Юридичні клініки — це поєднання практики студентів-юристів з безкоштовними юридичними консультаціями для громадян. Студенти отримують реальний досвід уже під час навчання (звичайно під контролем викладача — куратора юридичної